

V.l.n.r. Martien de Vos, Leendert Verduyn, Iddo van der Giessen en Matthijs Breukhoven.

Het aandeel van Iddo van der Giessen (cantor-organist Goede Herderkerk Rotterdam-Schiebroek) begint met een vijftal sprankelende dansen uit de *Tabulatura organowa* van Jan van Lublin. Daarna de *Ciaccona in c-Moll*, de meest vrije en langste van de drie werken met *ostinate* bas die Dietrich Buxtehude componeerde. Hij besluit met een pittige vierdelige *Voluntary* van John Stanley. Deze muziek is het orgel op het lijf geschreven, evenals Johann Christoph Kellners koraalbewerking in galante stijl van *Jesu meine Zuversicht*, gespeeld door Leendert Verduyn. Deze Kellner was een zoon van Johann Peter Kellner. Voordat hij in Kassel organist werd, ondernam hij reizen door Duitsland en Nederland; rond 1762/63 woonde hij zelfs een tijdje in Amsterdam en Den Haag. Verduyn vervolgt met het puntgaaf gespeelde *Concerto in d-Moll 'Nach Vivaldi'* van J.S. Bach.

De vaste organist van de Oude Kerk, Matthijs Breukhoven, besluit de cd met het *Agnus Dei* van Frank Martin, dat vanwege de Kirnberger-temperatuur enkele schrijnende momenten oplevert, en de bekende variatiereeks *Merck toch hoe sterck* van Cor Kee waarin het orgel nog eens in al zijn facetten te horen is.

Met de aanschaf van deze sympathieke cd draagt u bij aan het noodzakelijke onderhoud van een van de pareltjes van Rotterdam!

Gerco Schaap

MASTER AND APPRENTICE YU NAGAYAMA

D. Buxtehude: Toccata in d BuxWV 155; Nun komm' der Heiden Heiland BuxWV 211; In dulci jubilo BuxWV 197; W.F. Bach: Fughetta's in D en d; J.S. Bach: Choral 'Ich will hier bei dir stehen' BWV 159,2*; N. Bruhns: Choralfantasie 'Nun komm' der Heiden Heiland'; J.S. Bach: Sonate IV in e BWV 528; Herzlich tut mich verlangen BWV 727; D. Buxtehude: Komm' heiliger Geist, Herre Gott BuxWV 199; J.S. Bach: Largo in F BWV 1043,2; Allein Gott in der Höh' sei Ehr Fughetta BWV 716; Allein Gott in der Höh' sei Ehr (manualiter) BWV 717; Allein Gott in der Höh' sei Ehr BWV 663; Praeludium & Fuga in G BWV 541

Yu Nagayama, Draps-/Flentrop-orgel
Sint-Nicolaaskerk Sint-Niklaas (B)

* m.m.v. Dick Koomans

Rex Music RM1803

speelduur 77' – prijs € 15,00

Te bestellen via rexmusic21@yahoo.com

Wat valt er te zeggen over de relatie tussen leraar en leerling? Steekt de leerling iets op, zodat hij zelf later ook leraar kan zijn? Of kunnen leraar en leerling ook van elkaar leren, waardoor de leraar een betere leraar kan worden? Klaas Bolt wist dat destijds wel: "Als ik een nieuw stuk wil leren, laat ik het eerst door een van mijn leerlingen spelen. Daar steek ik wat van op en het scheelt mij tijd". Het gaat dus om wederzijdse informatie, beïnvloeding en inspiratie. Hoe de relatie tussen leraar en leerling gestalte kan krijgen, wordt met deze cd geïllustreerd. Muziekdidactiek aan de hand van voorbeelden, verpakt in een aantrekkelijk en afwisselend programma.

Yu Nagayama studeerde in Tokio orgel, o.a. bij Masaaki Suzuki, voordat zij zich ruim 20 jaar geleden in Nederland vestigde en in Rotterdam bij Bernard Winsemius afstudeerde. Sinds 2003 werkt zij als stemmer en intonateur bij Flentrop Orgelbouw, waar ook haar partner Dick Koomans werkt. Als organist is zij verbonden aan de Doopsgezinde Gemeente te Haarlem.

Dietrich Buxtehude is de centrale figuur in Nagayama's programma. Hij beschouwde

Nicolaus Bruhns als zijn beste leerling. De jonge Johann Sebastian Bach reisde naar Lübeck om Buxtehude te horen. Heeft hij ook les van hem gehad? We weten het niet. Maar aannemelijk is dat ze elkaar hebben ontmoet en ideeën hebben uitgewisseld. Bach gaf vervolgens zijn zonen les. Carl Philipp ('Sturm und Drang') en Wilhelm Friedemann deden het totaal anders dan vader, maar de invloed is er wel degelijk. De *Toccata in d* van Buxtehude waarmee Nagayama opent vertoont veel overeenkomsten met Bachs beroemde *Toccata*, BWV 565: eenzelfde soort retorica, het eenstemmige begin, de grilligheid van de 'stylus fantasticus'. Ook in beider koraalbewerkingen op 'Nun komm' der Heiden Heiland' zijn er parallellen.

Bruhns' grote koraalfantasie over dezelfde melodie is een hoogtepunt in dit genre, en een verdere uitwerking van de voorbeelden van Buxtehude, Tunder en Scheidemann. Het is niet ondenkbaar dat het werk geklonken heeft tijdens een *Abendmusik* in Lübeck. Een ander toppunt van didactisch materiaal voor wie orgel leert spelen, vormen Bachs zes trisonates. Het eerste deel van de hier gespeelde vierde sonate is een transcriptie van een eerder geschreven cantatedeel. De registerkeuze van Nagayama op het Flentrop-orgel is geïnspireerd op Bachs oorspronkelijke instrumentatie van oboe d'amore, viola da gamba en continuo. Van de later aan lager wal geraakte Wilhelm Friedemann Bach bleef relatief weinig muziek bewaard. Twee korte fughetta's van zijn hand, de ene opgewekt, de andere met een verrassend spannend thema, verraden het van de vader geërfd ambacht. Verrassend is ook de vierhandige, samen met Dick Koomans gespeelde bewerking van een cantatedeel van Bach, waaraan de melodie van 'Herzlich tut mich verlangen' ten grondslag ligt.

Een belangrijke plaats in Yu's programma nemen drie van Bachs bewerkingen op 'Allein Gott in der Höh' sei Ehr' in. In de toelichting bij de cd licht Dick Koomans uitgebreid en met notenvoorbeelden toe op welke manier melodische motieven hier zijn toegepast en waar ze in Bachs werk nog meer voorkomen. Niet alleen door te luisteren, maar ook door te lezen steek je met de aanschaf van deze cd wat op.

Het vrolijke *Praeludium en Fuga in G* (BWV

Het Draps-/Flentrop-orgel in de Sint-Nicolaaskerk te Sint-Niklaas (B).

541) is een feest om te beluisteren. Bach schreef het stuk als auditiestuk voor de sollicitatie van Wilhelm Friedemann naar de functie van organist in de Sophienkerk in Dresden in 1733.

Johann Sebastian putte zoals bekend ook uit andere inspiratiebronnen: Italiaanse (Vivaldi, Corelli) en Franse (Marchand, Couperin, De Grigny). Die blijven op deze cd om begrijpelijke redenen buiten beschouwing. Nagayama volgt de noordelijke route, niet de zuidelijke. Dat laatste is logisch te verklaren: zij bespeelt in deze opname het orgel in de Sint-Nicolaaskerk in Sint-Niklaas (België). Het is een groot instrument (III/43) in Noord-Duitse barokstijl, in 2008 door Flentrop voltooid. Aan die voltooiing hebben Nagayama en Koomans eigenhandig meegewerkt. De klank kenmerkt zich door kleurenrijkdom en *Gravität*. De tongwerken vallen op door hun uitzonderlijke schoonheid.

Het spel van Yu Nagayama is fris en raak van sfeer, even duidelijk als creatief. Een geslaagde productie, waarin verdieping in de kennis van de orgelkunst en luisterplezier perfect samengaan.

Bert Wisgerhof

VIJF EEUWEN NEDERLANDSE ORGELMUZIEK GERBEN BUDDING

Cd 1

Kiespenning-orgel Grote Kerk Wijk bij Duurstede
7 delen uit Susanne van Soldt Manuscript (1599); 3 delen uit Lynar B7 (1610); G. Steenwick: Tricabijlie; Puer natus in Bethlehem; More Palatino; Serband; Heiligh, Saligh Bethlehem; A. van Noordt: Fantasia in d; Psalm 116; J.P. Sweelinck: Fantasia C2 à 4; H. Speuy: Psalm 42 'Als een Hardt ghejaeght'

Cd 2

Ruprecht-orgel Tuindorperkerk Utrecht
J.W. Lustig: Fantasia in a Op. 1 nr. 5; Sonate in C Op. 1 nr. 2; 'Eene zeer kundige hand' (1778); Psalm 6; Psalm 75 C.F. Hurlebusch: Sonate in E Op. 5 nr. 6; Fuga in G Op. 1 nr. 5; Sonate in G Op. 3; Ph. Pool: Sonate I in C; Q. van Blankenburg: Psalm 21; Psalm 24; Psalm 29; E. Brunnenmüller: Toccata ex d

Cd 3

Ruprecht-orgel Tuindorperkerk Utrecht:
Ph. Pool: Sonate III in C; Q. van Blankenburg: De doorluchtige mars; Vreugdelied; Les plaisirs de Blankenburg; Air à deux Trompettes; Fuga obligata; W. Lootens: Marche; Menuet; Andante con variazione; C.F. Ruppe: 5 delen uit Dixhuiet Pièces;

Bätz-/Witte-orgel Grote Kerk Gorinchem:

S. de Lange Sr.: Fantasia-Sonate nr. 3

Cd 4

Bätz-/Witte-orgel Grote Kerk Gorinchem:

S. de Lange Sr.: Sonate 'Soll' ich meinem Gott nicht singen?; Fantasia 'God enkel Licht'; Fantasia-Sonate nr. 2; D.H. Dijkhuizen: Moderato energico uit Sonate nr. 2; R. Hol: Fantasia 'Aus Dunkel zum Licht'; J.A. van Eijken: Sonate nr. 2

Cd 5

Bätz-/Witte-orgel Grote Kerk Gorinchem:

J. Zwart: Sombere muziek over Psalm 103 vers 8;

Gebed des Heeren; J. Bonefaas: Choral II;

H. Klop: 3 Choralpréludes;

Pels & Van Leeuwen-orgel St.-Pieterskerk Tiel (B):

J. Nieland: Toccata; Prélude,

Choral et Variations; Fantaisie

Cd 6

Pels & Van Leeuwen-orgel St.-Pieterskerk Tiel (B):

J. Bonset: Variations en Fuga over een thema van

Purcell Op. 155; W. Petri: Praeludium (Ciaccona) en Fuga; J.B. Litzau: Erste Sonate a-Moll;

J. Wagenaar: Inleiding en Fuga over een Russisch thema; C.F. Hendriks: Sonate nr. 2 in C

Op. 24; C. Kint: Fantasia over het koraal 'Een

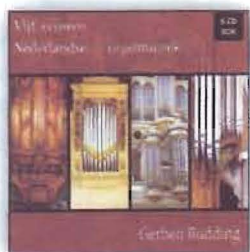
vaste Burg is onze God'

LG Organ Classics 202009051-6

Speelduur 80'/68'/61'/80'/74'

Prijs € 60,00

landgoedgerianna.nl

De afgelopen tien jaar verschenen herhaaldelijk cd's met Nederlandse orgelmuziek. Arjen Leistra en Rien Donkersloot speelden twee cd's vol met werken van Samuel de Lange jr., Christiaan Frederik Hendriks, Anthon van der Horst, Cor Kee, Gerard Bunk, Jos van Amelsvoort en nog een aantal anderen, Matthias Havinga met onder meer Sweelinck, Speuy, Van Noordt, er kwamen cd's met het (soms integrale) orgelœuvre van Johannes Gijsbertus Bastiaans, Samuel de Lange sr., Daniël de Lange, Hendrik Andriessen, Jacob Bijster, Paul Chr. van Westering, Jan Welmers, Daan Manneke, enz.

Gerben Budding, die ook verantwoordelijk is voor enkele van bovenvermelde cd's, zet zich met zijn jongste productie 'Vijf eeuwen Nederlandse orgelmuziek' opnieuw energiek in voor het Nederlandse orgelrepertoire, een box met maar liefst zes cd's. De titel is enigszins misleidend, want al werden de oudste componisten in de 16e eeuw geboren en horen we muziek van componisten die in de 21e eeuw zijn overleden, gezien het idioom waar de laatsten zich van bedienen kunnen we er wel een eeuw aftrekken. Componisten als Jacques Bonset († 1959), Jan Nieland († 1963), Jan Bonefaas († 2004) of Henk Klop († 2017) schreven weliswaar interessante werken waar nu terecht aandacht voor wordt gevraagd, maar ze schreven allen in een stijl waar de ontwikkelingen van de 20e en 21e eeuw aan voorbij lijken te zijn gegaan. In dat opzicht had ik nog wel wat van Van der Horst, Andriessen of Bijster willen horen, die al iets moderner zijn, of van Henk Badings, Louis Toebosch, Ton de Leeuw, de late Cor Kee, Piet Kee, Joep Straesser, Jan Welmers of Daan Manneke, om maar te zwijgen van componisten die nog veel geavanceerder te werk gaan. Het moeilijkste bij zo'n compilatie is de keuze die je moet maken uit de beschikbare overvloed. Op het schitterende Kiespenning-orgel (1631) in Wijk bij Duurstede klinkt muziek uit het *Susanne van Soldt Manuscript* (1599), en we horen fijnzinnige uitvoeringen van werken van Sweelinck, Speuy en Van Noordt. En hoezeer stijgt ineens de bewondering voor de variatiekunst van Gisbert Steenwick, wiens *Variaties over Heiligh, Saligh Bethlehem* nauwelijks fraaier gespeeld kunnen worden. Bijna twee cd's zijn vervolgens gereser-